

Nationaal Archief
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Nummer Toegang: 2.21.453

**Inventaris van het archief van N.C.M.A. van den
Dries, (1909) 1941-1946 (1958)**

F.J.M. Otten

Nationaal Archief, Den Haag 2019

This finding aid is written in Dutch.

I N H O U D S O P G A V E

Beschrijving van het archief.....	5
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	6
Openbaarheidsbeperkingen.....	6
Materiële beperkingen.....	6
Aanvraaginstructie.....	6
Citeerinstructie.....	6
Archiefvorming.....	7
Geschiedenis van de archiefvormer.....	7
Geschiedenis van het archiefbeheer.....	7
De verwerving van het archief.....	7
Inhoud en structuur van het archief.....	8
Inhoud.....	8
Selectie en vernietiging.....	8
Aanvullingen.....	8
Verantwoording van de bewerking.....	8
Ordering van het archief.....	8
Verwant materiaal.....	9
Beschikbaarheid van kopieën.....	9
Verwante archieven.....	9
Beschrijving van de series en archiefbestanddelen.....	11
A Stukken betreffende zijn lidmaatschap van de Hoge Raad.....	11
B Overige functies.....	13
C Publicaties van Van den Dries.....	14
D Documentatie.....	15

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

Naam archiefblok:

N.C.M.A. van den Dries

Periodisering:

archiefvorming: 1941-1946

oudste stuk - jongste stuk: 1909-1958

Archiefbloknummer:

C111

Omvang:

29 inventarisnummer(s)0,50 meter

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel der stukken is in het Nederlands.

Soort archiefmateriaal:

Normale geschreven, getypte en gedrukte documenten, geen bijzondere handschriften.

Archiefdienst:

Nationaal Archief

Locatie:

Den Haag

Archiefvormers:

N.C.M.A. van den Dries, , 1880-1958

Samenvatting van de inhoud van het archief:

N.C.M.A. van den Dries was belastingrechtdeskundige en lid van de Hoge Raad. Zijn archief bevat in hoofdzaak stukken met betrekking tot de Hoge Raad in de Tweede Wereldoorlog. Mede namens zijn collega's schreef Van den Dries een verweerschrift over de handelwijze van de Hoge Raad gedurende de bezetting. Het archief bevat stukken over deze publicatie en daarnaast correspondentie en enige andere publicaties.

Aanwijzingen voor de gebruiker

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN

Volledig openbaar.

MATERIËLE BEPERKINGEN

Het archief kent geen beperkingen voor het raadplegen van stukken als gevolg van slechte materiële staat.

AANVRAAGINSTRUCTIE

Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. [Creëer een account of log in.](#)
2. Selecteer in de archiefinventaris een archiefstuk.
3. Klik op 'Reserveer' en kies een tijdstip van inzage.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Nationaal Archief, Den Haag, N.C.M.A. van den Dries, nummer toegang 2.21.453, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HaNA, Van den Dries, 2.21.453, inv.nr. ...

Archiefvorming

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

Nicolaas Constant Maria Adrianus van den Dries is geboren te 's-Hertogenbosch op 23 juni 1880 als zoon van Nicolaas Constantinus Maria van den Dries en Johanna Adriana Rosalia Kuenen. Hij trouwde op 23 april 1910 te Roermond met Marie Lucie Marguerite de Beaumont.

Van den Dries begon zijn loopbaan bij de Dienst der registratie en domeinen, behaalde het radicaal van kandidaat-notaris en ging vervolgens rechten studeren te Utrecht (1906-1911). Daarna vestigde hij zich als advocaat-procureur te Den Haag. Hij was jarenlang redacteur van het 'Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie', in welk blad hij talrijke artikelen publiceerde met name over het belastingrecht. Hij was de eerste voorzitter van de Vereeniging voor belastingwetenschap. Hij was ook enige tijd curator van de Leidse universiteit.

Op 19 oktober 1921 werd hij benoemd tot raadsheer in de Hoge Raad, met als specialisme de rechtspraak in belastingzaken. Gedurende de oorlog bleef Van den Dries de gehele periode aan als lid van de Hoge Raad evenals de andere vóór de oorlog benoemde raadsleden, met uitzondering van de voorzitter L.E. Visser die wegens zijn joodse afkomst door de Duitse bezetter najaar 1940 werd afgezet, en van J. Donner die in 1944 zelf ontslag nam. In 1943 werd de zetel van de Hoge Raad verplaatst van Den Haag naar Nijmegen, waardoor met name na de bevrijding van het zuiden van Nederland sommige raadsleden in het bevrijde Nijmegen waren gescheiden van collega's die in het bezette deel van Nederland woonden, onder wie ook Van den Dries.

Direct na de oorlog was er veel kritiek op de volgzaamheid van de Hoge Raad in kwesties als het ontslag van voorzitter Visser, de ariëerverklaring en de verplichte arbeidsinzet. Op grond van het Zuiveringsbesluit waren najaar 1944 meerdere raadsleden ontslagen dan wel geschorst en de overige, onder wie Van den Dries, gestaakt. Van den Dries heeft namens de leden van de Hoge Raad getracht de houding van raad tijdens de oorlogsjaren te verdedigen in zijn in mei 1945 verschenen brochure 'De Hooge Raad der Nederlanden tijdens de bezetting'. Deze brochure is fel bestreden, onder meer door de Leidse hoogleraar R.P. Cleveringa.

In de zomer van 1945 maakte Van den Dries deel uit van een kleine afvaardiging van de Hoge Raad die met de regering overleg voerde over een oplossing van de vertrouwenscrisis rond het college. Dit overleg leidde ertoe dat in oktober 1945 de cassatierechtspraak werd hersteld. De door de bezetter benoemde leden van de raad, onder wie de voorzitter J. van Loon, werden berecht en veroordeeld, de andere raadsleden werden in hun functies hersteld. J. Donner werd in 1946 als president benoemd en Van den Dries tot vice-president, welke functie hij tot 1950 heeft bekleed. Van den Dries overleed te Den Haag op 15 september 1958.

Lit.: C. Jansen en D. Venema, 'De Hoge Raad in de Tweede Wereldoorlog' (Amsterdam 2011).

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

Het archief berustte bij de familie tot de overdracht aan het Nationaal Archief in 2019.

DE VERWERVING VAN HET ARCHIEF

Schenking van een particulier archief.

Inhoud en structuur van het archief

INHOUD

Het archief bevat in hoofdzaak stukken betreffende het lidmaatschap van Van den Dries van de Hoge Raad gedurende de bezettingstijd, de 'zuivering' van dat college na de bevrijding en in het bijzonder zijn verweerschrift uit 1945. Het archief bevat correspondentie en documentatie (publicaties en knipsels) over deze kwestie. Daarnaast zijn ook andere publicaties van Van den Dries aanwezig, vooral betreffende belastingrecht.

SELECTIE EN Vernietiging

Enige dubbelen en minder belangrijke documenten zijn afgescheiden van het archief.

AANVULLINGEN

Er worden geen aanvullingen op dit archief verwacht.

VERANTWOORDING VAN DE BEWERKING

De inventarisatie werd door F.J.M. Otten, oud-medewerkers van het Nationaal Archief, als vrijwilliger verricht.

ORDENING VAN HET ARCHIEF

De stukken zijn geordend naar functie (A. Hoge raad, B. Overige functies) en naar soort (C. Publicaties, D. Documentatie).

Verwant materiaal**BESCHIKBAARHEID VAN KOPIEËN**

Inventarisnummers van dit archief zijn niet in kopievorm beschikbaar

VERWANTE ARCHIEVEN

2.09.65, Inventaris van het archief van de Hoge Raad der Nederlanden, (1939) 1940-1979 (1981)

Dit archief bevat voornamelijk zaakdossiers. Er zijn geen stukken aanwezig over het functioneren van dit college gedurende de bezettingstijd en de naoorlogse zuivering.

BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDDELEN

A STUKKEN BETREFFENDE ZIJN LIDMAATSCHAP VAN DE HOGE RAAD

1	Notulen van vergaderingen van de Hoge Raad, geschreven, 1941, 1945	1 omslag
2	Concept-advies van een commissie uit de Hoge Raad naar aanleiding van een ontwerp-besluit inzake 'analogische toepassing van de strafwet', met als bijlage de tekst van een voordracht van H.A. Helb over dit onderwerp, stencil, 1942	1 omslag
3	Stukken betreffende de advisering van de Hoge Raad over een ontwerp-besluit van de secretaris-generaal van het departement van Justitie betreffende wijziging van het echtscheidingsrecht, stencil, z.j. (ca. 1942-1943)	1 pak
4	Stukken betreffende de houding van de Hoge Raad, met name de vice-president B.M. Taverne, inzake het ontslag van twee raadsheren van het Gerechtshof te Leeuwarden, F.F. Viehoff en J. Wedeven, 1943	1 stuk
5	Afschrift van briefwisseling tussen P.A.J. Losecaat Vermeer, lid van de Hoge Raad, en R.P. Cleveringa, 1943	1 omslag
6	Stukken betreffende de verplaatsing van de zetel van de Hoge Raad van Den Haag naar Nijmegen, 1943	1 omslag
7	Protestbrief van leden van de Hoge Raad tegen het besluit van het departement van Justitie om bevoegdheden van de rechterlijke colleges over te hevelen naar hun presidenten, met reactie van de secretaris-generaal van Justitie, 1944	2 stukken
8	'Documenten betreffende eenige punten van bezettingsrecht [...], bijeengebracht door Mr. J. Kosters, met een Nota', met als bijlage de 'Aanwijzingen betreffende de houding van burgerlijke bestuursorganen bij vijandelijk inval' (1938), stencil, z.j. (ca. 1945)	1 pak
9	Briefwisseling met: J.M.M. van Asch van Wyck, J.H.G. Becker, J. Donner, H.F.R. Dubois, W.A.J.M. Fick, G. van der Flier, E.H. van Gelein Vitringa-van Tienhoven, H.L. Hoogenhuis, Justitie (departement van), J. Kosters, J. van Loon, R.J.W.C. Menthon Bake, J.E. van der Meulen, A.E.J. Nysingh, Ch. van Oppen, W.P.J. Pompe, G.J. Roes, A.A.F.W. van Romondt, A.B. Somer, H.W.B. Thien, W.L. baron de Vos van Steenwijk, P. de Walque, F.M. Westerouen van Meeteren, N.N., 1944-1945 en z.j.	1 omslag
10-15	Stukken betreffende zijn publicatie over de Hoge Raad in de oorlog. 1945	4 omslagen en 1 pak
10	'De Hooge Raad der Nederlanden tijdens de bezetting' (Leiden 1945),	

- met drukproef
- 11** Concept van zijn brochure over de Hoge Raad tijdens de bezetting, geschreven, getypt, z.j. (ca. 1945), pak
- 12** Aantekeningen ten behoeve van zijn brochure over de Hoge Raad in de oorlog en opmerkingen van mr. A.B. Somer (?) over de concept-versie, 1945
- 13** Ingekomen brieven met reacties op zijn brochure over de Hoge Raad tijdens de bezetting van: ANP, F.M. van Asbeck, H. de Bie, A.F.H. Blaauw, T.A. van Dijken, J. Donner, W.J.M. van Eysinga, R. Feith, J.P.A. Francois, E.H. van Gelein Vitringa-van Tienhoven, H.J. Gerritsen, M. de Haas, L.S.G. de Hartog, J.C. van Hasselt, F.J.A. Hijink, P.J. Idenburg, K. Jansma, P.W. Kamphuisen, J. Keunen-Hafkenscheid, G. Kirberger, G.M.J. Kolfschoten, F. Kranenburg, Ph.B. Libourel, P.J. van Loo, P.A.J. Losecaat Vermeer, R.J.W.C. de Menthon Bake, J.E. van der Meulen, A.J.M. Mulders, A.E.J. Nysingh, J. Offerhaus, Ch. van Oppen, H.L. H.J. Passtoors, H.L. Philips, J.E. de Ranitz, J.H. Rolandus Hagedoorn, A.J. van Royen, A.S. Rueb, J.R.H. van Schaik, A.L. Scholtens, A.H. Servatius, P.K. Sjollema, H. Sondaal, W.L. de Vos van Steenwijk, J. de Vrieze, A.W.J. van Vrijberghe de Coningh, W.C. Wendelaar, ... Witte Hoogendijk. N.N., 1945
- 14** M.H. de Boer e.a., 'De Hooge Raad. Antwoord aan Mr. N.C.M.A. van den Dries' (Amsterdam 1945). C.M.O. van Nispen tot Sevenaer, 'Waarom de Hooge Raad faalde. Een beschouwing naar aanleiding van Mr. Van den Dries' pleidooi voor de Hooge Raad tijdens de bezetting' (Zutphen 1945), 1945
- 15** Aantekeningen van Van den Dries over de reactie van R.P. Cleveringa op zijn brochure over de Hoge Raad in de oorlog. Brochure met antwoord van J. van Loon op de brochure van Van den Dries. Anoniem exposé over de houding van de Hoge Raad in de oorlog, 1945
- 16** Stukken betreffende het overleg tussen een delegatie uit de Hoge Raad en enkele ministers en met het Hoge College voor de Rechterlijke Macht inzake de zuivering en herstel van de Hoge Raad, 1945-1946 1 omslag
- 17** Verklaring van Van den Dries over de houding van de president van de Hoge Raad, J. van Loon, tijdens de oorlog, 1946 1 stuk
- 18** Diverse stukken betreffende de Hoge Raad, Nederland tijdens de oorlog en bevrijding, 1941-1945 en z.j. 1 omslag

B OVERIGE FUNCTIES

- 19** 'Rapport der door de Vereeniging Onderlinge vrouwenbescherming ingestelde commissie tot onderzoek of de verhouding tusschen pleegouders en pleegkinderen wettelijke bescherming behoeft', gedrukt, z.j. (ca. 1922) 1 deeltje
Van den Dries was voorzitter van de commissie.
- 20** Stukken betreffende zijn functie van Curator van de Rijksuniversiteit te Leiden, 1939-1941 (1945) 1 omslag
- 21** Necrologie van Van den Dries in het Weekblad voor fiscaal recht, 1958 1 deel
Betreft voornamelijk zijn activiteit als deskundige in het belastingrecht.

C PUBLICATIES VAN VAN DEN DRIES

Zie ook inv.nrs. 10 en 24.

- 22** Overdrukken van zijn artikelen in het 'Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie',
1917-1927 1 omslag
- a** Het nieuwe registratierecht op overdracht van onroerende goederen, (1917);
b De toepassing der Successiewet op contracten van levensverzekering, (1918);
c Fiscale moeilijkheden bij de overneming van bedrijven door naamloze vennootschappen, (1919);
d Kleine reparatiën aan het huwelijksvermogenrecht, (1919);
e Eenige beslissingen omtrent het nieuwe Schenkingsrecht, (1919);
f Het notariaat en het belastingrecht, (1920);
g Belastingplichtigheid en belastingschuld, (1920);
h De voorgestelde verhoging van het successierecht in verband met makingen aan instellingen van algemeen nut, (1920);
i Fiscale moeilijkheden bij de naamloze vennootschap in haar oprichtingsstadium, (1920);
j Aantekeningen bij het registratierecht op akten van ruiling van onroerende zaken, (1920);
k Opmerkingen over art. 35 der Successiewet, (1921);
l De waardevermeerderingsbelasting, (1921);
m Bestemmingsheffingen, (1927)
- 23** Overige publicaties van Van den Dries
1919-1924
- a** Repressief of preventief stelsel in later huwelijk? Overdruk uit 'Themis' 1909 no. 4, (1909);
b Stellingen ter verkrijging van de graad van doctor in de rechtswetenschap, (Sittard 1911);
c Praeadvies over Hoe kan op de basis van algemeene voor het geheele belastingrecht geldende begrippen en beginselen de eenheid in dit recht worden bevorderd?, ('s-Gravenhage 1921);
d Recensie van J.G. Klaassen, 'De Successiewet'. Overdruk uit 'Themis' 1924 no. 2., (1924).

D DOCUMENTATIE

- 24** 'Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie',
1910-1921 1 pak
Onvolledig. Van den Dries was de gehele periode lid van de redactie en schreef talrijke artikelen in het blad (zie ook inv.nr. 22).
- 25** 'Rechtspraak in belastingzaken door de Raden van beroep. Verslag der commissie
voor de rechtspraak in belastingzaken', gedrukt,
1927 1 deel
- 26** G. Fikkert's Jaarboek voor notarisambt en registratie,
1927 1 deel
voorin afgedrukt een foto van Van den Dries.
- 27** 'Hoor en Wederhoor'. 'Menschen zonder Uniform'. 'Normen'. 'Vervloekten'.
Brochures door W.M.A Weitjens, in de oorlog lid van de Hoge Raad,
z.j. (ca. 1945) 4 deeltjes
- 28** Diverse brochures betreffende het herstel van de Nederlandse rechtstaat en de
zuiveringen, gedrukt
1943-1947 1 pak
- 29** Krantenartikelen over de houding van de Hoge Raad in de oorlog en het
zuiveringsbeleid in het algemeen
1945-1946 1 omslag